

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4ObdoG/1/2024
Identifikačné číslo spisu: 1323202631
Dátum vydania rozhodnutia: 22.12.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1323202631.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Ivicy Čelkovej v právnej veci navrhovateľa Národná banka Slovenska, so sídlom Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava, IČO: 30 844 789 proti obchodnej spoločnosti NOVIS Insurance Company, Novis Versicherungsgesellschaft, NOVIS Compagnia di Assicurazioni, NOVIS Poist'ovňa a.s., so sídlom Námestie Ľudovíta Štúra 2, 811 02 Bratislava, IČO: 47 251 301, právne zastúpená Hillbridges, s.r.o., so sídlom Gorkého 4, 811 01 Bratislava, za účasti Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, o zrušenie a likvidáciu a na vymenovanie likvidátora obchodnej spoločnosti, vedenom na Mestskom Bratislava III pod sp. zn. 23CbR/18/2023, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. augusta 2024 č. k. 7Cob/77/2024-440, takto

rozhodol:

Dovolanie generálneho prokurátora o d m i e t a .

Odôvodnenie

Súd prvej inštancie uznesením č. k. 23CbR/18/2023-208 zo dňa 13. februára 2024 prerušil konanie o zrušenie, likvidáciu a vymenovanie likvidátora obchodnej spoločnosti do právoplatného skončenia konania vedeného na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/70/2023. V odôvodnení uznesenia poukázal na to, že Mestský súd Bratislava III vedie konanie sp. zn. 23Exre/18/2023 o zosúladienie údajov zapísaných v obchodnom registri so skutočným právnym stavom pri obchodnej spoločnosti, ktorým sa navrhovateľ domáha výmazu predmetu podnikania (činnosti) obchodnej spoločnosti z dôvodu odobratia povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti, rozhodnutím Národnej banky Slovenska (navrhovateľa) z 1. júna 2023, č. sp. NBS1-000-079-406, č. z.: 100-000-524-310, právoplatným dňa 5. júna 2023. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že konanie sp. zn. 23Exre/18/2023 bolo uznesením č. k. 23Exre/18/2023-210 zo dňa 22.01.2024 prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/70/2023. Podľa názoru súdu prvej inštancie v konaní vedenom na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/70/2023 je riešená otázka zákonnosti rozhodnutia navrhovateľa č. sp. NBS1-000-079-406, č. z.: 100-000-524-310 zo dňa 01.06.2023, na základe ktorého má dôjsť k výmazu predmetu podnikania (činnosti) obchodnej spoločnosti a následne k dôvodu na jej zrušenie v zmysle

ustanovenia § 68b ods. 1 písm. a) Obchodného zákonníka. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie skonštatoval, že boli splnené zákonné podmienky na prerušenie konania podľa § 164 CSP.

2. Uznesenie č. k. 23CbR/18/2023-208 zo dňa 13. februára 2024 napadol navrhovateľ odvolaním podľa § 357 písm. n) CSP z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), a že napadnuté uznesenie má hmotnoprávne vady, teda vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Navrhoval, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil v súlade s ustanovením § 389 ods. 1 písm. b) a d) CSP. Navrhovateľ v odvolaní uviedol, že obchodnej spoločnosti bolo dňa 5. júna 2023, nadobudnutím právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia navrhovateľa odňaté povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti v celom rozsahu, tzn. Že nesmie od 5. júna 2023 vykonávať poisťovaciu činnosť, okrem činností, ktoré sú nevyhnutné na uplatnenie jej pohľadávok a vyrovnanie záväzkov. Obchodná spoločnosť podala proti rozhodnutiu dňa 4. augusta 2023 správnu žalobu, na základe ktorej je Správnym súdom v Bratislave vedené konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia pod sp. zn. 6S/70/2023. Návrh obchodnej spoločnosti na priznanie odkladného účinku správnej žalobe bol zamietnutý uznesením Správneho súdu v Bratislave zo dňa 8. januára 2024, č. listu 6S/70/2023-787, pričom o tejto skutočnosti bol Mestský súd Bratislava III informovaný najneskôr 16. januára 2024. Pred Mestským súdom Bratislava III boli na základe návrhov navrhovateľa vedené proti obchodnej spoločnosti dve konania, a to konanie sp. zn. 23Exre/18/2023 o zosúladenie údajov zapísaných v obchodnom registri so skutočným právnym stavom pri obchodnej spoločnosti a konanie sp. zn. 23CbR/18/2023 o zrušenie a likvidáciu obchodnej spoločnosti a vymenovanie likvidátora. Konanie vedené pred Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. 23Exre/18/2023 nebolo v čase vydania uznesenia napádaného odvolaním právoplatne prerušené.

3. Navrhovateľ v odvolaní ďalej uviedol, že v prípade vstupu obchodnej spoločnosti do likvidácie nároky klientov vyplývajúce z poisťných zmlúv nadobudnú v zmysle § 161 ods. 12 zákona č. 39/2015 Z. z. postavenie prednostných pohľadávok. Účelom tejto regulácie majúcej pôvod v únijnom práve je práve to, že nároky z poisťných zmlúv majú mať po vstupe poisťovne do likvidácie zvýšenú ochranu v porovnaní s nárokmi iných veriteľov. V rámci právnej úpravy Slovenskej republiky však existuje stav, kedy poisťovňa s odobratým povolením ešte nie je v likvidácii, pričom ale do momentu vstupu do likvidácie nároky z poistenia nemajú prednostné postavenie. Z tohto dôvodu navrhovateľ považoval za zásadné, aby obchodná spoločnosť vstúpila do likvidácie čo možno najskôr. Tým by sa jednak ustálila pozícia nárokov všetkých klientov v súlade s reguláciou a jednak by vedenie spoločnosti a uspokojovanie nárokov zabezpečoval súdom vymenovaný likvidátor, ktorý by, okrem iného, mal okamžite k dispozícii aj všetky podklady na zistenie stavu majetku a záväzkov spoločnosti potrebných na posúdenie, či spoločnosť je schopná uspokojiť nároky veriteľov v plnom rozsahu v rámci likvidácie alebo je potrebné podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Navrhovateľ mal za to, že vydaním uznesenia o prerušení konania v rozpore s § 193 CSP súd prvej inštancie nereflektoval na právoplatné a zákonné rozhodnutie navrhovateľa, porušil povinnosť viazanosti súdu rozhodnutím orgánu verejnej moci a svojvoľne oddialil rozhodnutie vo veci samej. Tým zaťažil konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Výtkol súdu prvej inštancie, že v prípade, ak bolo jeho zámerom prerušiť konanie do právoplatného skončenia konania sp. zn. 6S/70/2023, bolo potrebné v záujme zrozumiteľnosti a presvedčivosti uznesenia, aby súd zároveň v odôvodnení uviedol právnu úvahu, prečo považuje výsledok konania sp. zn. 6S/70/2023 za podstatný pre prerušované konanie, navyše, ak k prerušeniu došlo až potom, ako súd v konaní sp. zn. 6S/70/2023 rozhodol o nepriznaní odkladného účinku žalobe. Z odôvodnenia uznesenia žiadnym spôsobom nevyplýva, prečo súd prvej inštancie rozhodol tak, ako uviedol vo výroku uznesenia. Súčasne sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s účinkami rozhodnutia navrhovateľa, ktoré je právoplatné a vykonateľné. Nie je zjavné z akého dôvodu boli registrovým súdom popreté účinky rozhodnutia navrhovateľa. Pre nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je možné ani jasne vylúčiť, či súd prvej inštancie neporušil právo navrhovateľa na vyjadrenie sa k dôvodom prerušenia konania. Zároveň je napadnuté uznesenie nepreskúmateľné pre nedostatočné odôvodnenie a

rozpornosť výroku s odôvodnením, a teda porušuje právo navrhovateľa na spravodlivý proces. Právoplatnosťou rozhodnutia o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti v celom rozsahu zanikol obchodnej spoločnosti jeden z predpokladov pre jej vznik, čím je daný dôvod na zrušenie obchodnej spoločnosti súdom podľa § 68b ods. 1 písm. a) ObZ. Zápis odobratia povolenia obchodnej spoločnosti na vykonávanie poisťovacej činnosti v zmysle rozhodnutia navrhovateľa v konaní sp. zn. 23Exre/18/2023 je síce úkonom súvisiacim s rozhodnutím navrhovateľa, avšak takýto zápis (resp. v danom prípade výmaz) v obchodnom registri má len deklaratórne účinky a samotné vykonanie uvedeného zápisu do obchodného registra nezakladá dôvod zrušenia obchodnej spoločnosti, nakoľko tento dôvod je daný už od právoplatnosti rozhodnutia navrhovateľa, teda od 5. júna 2023. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia nevyvetlil, prečo považuje za dôvod na zrušenie obchodnej spoločnosti až zápis v obchodnom registri, keď v čase vydania uznesenia existuje právoplatné rozhodnutie navrhovateľa o odobratí povolenia obchodnej spoločnosti na vykonávanie poisťovacej činnosti v celom rozsahu, považoval až deklaratórny zápis v obchodnom registri, a teda nesprávne interpretoval obsah § 68b ods. 1 písm. a) ObZ v spojení s § 6 ods. 1 zákona č. 39/2015 Z. z., ktorým je súd v konaní viazaný.

4. Podaním zo dňa 28. mája 2024 oznámil prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, že s poukazom na § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a § 13 ods. 1 a § 304 písm. a) a b) CMP vstupuje do súdneho konania. Prerušenie konania v zmysle § 164 CSP je podľa prokurátora prípustné za predpokladu, že meritórne rozhodnutie závisí od (nevyriešenej) predbežnej otázky, ktorá je relevantná pre meritórne rozhodnutie veci a konajúci súd je túto otázku oprávnený riešiť aj sám. Uviedol, že rozhodnutie o odobraní povolenia nadobudlo právoplatnosť, pričom správny súd správnej žalobe obchodnej spoločnosti nepriznal odkladný účinok. Rozhodnutie o odobraní povolenia teda spôsobuje právne účinky. Táto otázka preto nie je a z povahy veci ani nemôže byť dôvodom na prerušenie konania o zrušení obchodnej spoločnosti a jej vstupe do likvidácie. Zákonnosť administratívneho rozhodnutia nie je otázkou, ktorú súd v civilnom procese skúma. Ak je administratívne rozhodnutie právoplatné, súd v civilnom procese jeho zákonnosť prezumuje a právne účinky rozhodnutia je povinný vziať do úvahy a vychádzať z nich.

5. O odvolaní navrhovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením z 21. augusta 2024 č. k. 7Cob/77/2024-440 tak, že uznesenie Mestského súdu Bratislava III č. k. 23CbR/18/2023-208 zo dňa 13. februára 2024 potvrdil a priznal obchodnej spoločnosti voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že je možné konštatovať stručnosť až strohosť odvolaním napadnutého uznesenia, pričom súd prvej inštancie v ňom síce oznámil dôvod výroku (prerušenia konania), ktorým je konanie pred správnym súdom o preskúmanie zákonosti rozhodnutia - podkladu pre rozhodnutie registrového súdu na základe návrhu navrhovateľa, avšak nedoplnil žiadnu svoju úvahu, prečo práve toto rozhodnutie v správnom súdnom konaní bude mať význam pre rozhodnutie v predmetnej veci a prečo sa nerozhodol pre iné vhodné opatrenie (procesný postup), napríklad si o veci neurobil vlastný úsudok. Krajský súd však poukázal na § 387 ods. 1 CSP, podľa ktorého odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Výrok napadnutého uznesenia považoval odvolací súd za vecne správny, právne závery súdu prvej inštancie uvedené v odôvodnení (hoci stručné) je možné pochopiť a účastníkom nebola upretá možnosť reagovať na ne. Námietku nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia preto považoval za nedôvodnú. V tejto súvislosti poukázal na § 387 ods. 1 CSP, ktorého zámerom je i efektívnosť a hospodárnosť konania, z ktorého vyplýva povinnosť pre odvolací súd, aby v prípade potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie doplnil odôvodnenie o podstatných (sporných) otázkach alebo sa vysporiadal s vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie.

7. V odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej odvolací súd uviedol, že navrhovateľ podstatnú časť svojho odvolania venoval otázke viazanosti registrového súdu jeho rozhodnutím č. sp. NBS1-000-079-406, č. z. 100-000-524-310 z 1. júna 2023, pričom tvrdil, že súd prvej inštancie vydaním uznesenia o prerušení

konania v rozpore s § 193 CSP nereflektoval na toto právoplatné a zákonné rozhodnutie navrhovateľa, čím porušil povinnosť viazanosti súdu rozhodnutím orgánu verejnej moci a svojvoľne oddialil rozhodnutie vo veci samej. Obdobne i prokurátor vo svojom podaní zo dňa 28. mája 2024 uviedol, že konanie o zrušení obchodnej spoločnosti, ktorej bolo odobrané povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti, má charakter výkonu rozhodnutia Národnej banky Slovenska, teda výkonu administratívneho rozhodnutia orgánu, ktorý vykonáva dohľad nad činnosťou poisťovne, pričom registrový súd v konaní o zrušení obchodnej spoločnosti nedisponuje právomocou priznať rozhodnutiu Národnej banky Slovenska odkladný účinok. Odvolací súd poukázal na § 193 CSP, podľa ktorého je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný správny delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu a o tom, kto ho spáchal. Ustanovenie § 193 CSP predstavuje výnimku zo zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 CSP), pričom uvedené otázky si súd nemôže vyriešiť prejudiciálne (194 CSP). Zdôraznil však, takéto odsudzujúce rozhodnutie môže obsahovať okrem výroku o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt, a o tom, kto ich spáchal, aj iné výroky, ktorými súd viazaný podľa § 193 CSP nie je. Rovnako nie je viazaný ani odôvodnením rozhodnutia, a ani oslobodzujúcim rozhodnutím. Podľa odvolacieho súdu nerešpektovaním viazanosti rozhodnutím orgánu verejnej moci podľa § 193 CSP by bol postup registrového súdu, keby neakceptoval rozhodnutie navrhovateľa, pretože (napríklad) nepovažoval jeho rozhodnutie týkajúce sa viny obchodnej spoločnosti - spáchania správneho deliktu, za zákonné (záväzné) na základe vlastného prejudiciálneho posúdenia konania obchodnej spoločnosti. Odvolací súd uviedol, že v tomto prípade je registrový súd viazaný nie len výrokom o tom, že obchodná spoločnosť spáchala správny delikt (viaceré správne delikty), ale špecificky aj tým, že navrhovateľ obchodnej spoločnosti odobral povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti.

8. Odvolací súd ďalej uviedol, že povolením na vykonávanie poisťovacej činnosti sa za podmienok ustanovených zákonom č. 39/2015 Z. z. povoľuje vznik poisťovne alebo zriadenie pobočky zahraničnej poisťovne a vykonávanie poisťovacej činnosti tejto poisťovne alebo pobočky zahraničnej poisťovne v rozsahu vymedzenom v tomto povolení (§ 6 ods. 1 zákona č. 39/2015 Z. z.). Poisťovňa alebo pobočka zahraničnej poisťovne môže vykonávať len činnosti, na ktoré jej bolo udelené povolenie Národnou bankou Slovenska. V zmysle zákona č. 39/2015 Z. z. je Národná banka Slovenska oprávnená poisťovní odobrať povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti pre niektoré poistné odvetvie, zúžiť rozsah poisťovacej činnosti pre niektoré poistenia v rámci poistného odvetvia, odobrať poisťovní alebo pobočke zahraničnej poisťovne, ktorá súčasne vykonáva životné poistenie a neživotné poistenie, povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti pre životné poistenie alebo neživotné poistenie. Je tiež oprávnená rozhodnutím obmedziť alebo zakázať poisťovní, zaistovní, pobočke zahraničnej poisťovne alebo pobočke zahraničnej zaistovne voľné nakladanie s aktívami. Odvolací súd pripomenul, že navrhovateľ, okrem odobratia povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti, rozhodol (právoplatne) aj o obmedzení voľne nakladať s aktívami obchodnej spoločnosti do momentu zápisu likvidátora do obchodného registra vykonaného na základe rozhodnutia súdu o návrhu orgánu dohľadu na vymenovanie likvidátora účastníka konania v zmysle § 161 ods. 3 zákona č. 39/2015 Z. z. alebo do momentu právoplatného rozhodnutia súdu o vyhlásení konkurzu na majetok účastníka konania podľa zákona č. 7/2005 Z. z.

9. Ako ďalej uviedol odvolací súd, zápis zmien na základe návrhu Národnej banky Slovenska podľa § 159 ods. 5 zákona č. 39/2015 Z. z. v obchodnom registri je úkonom deklaratorným, kedy registrový súd zmenu vyznačí na základe rozhodnutia Národnej banky Slovenska, ktoré je v zmysle § 159 ods. 1 zákona č. 39/2015 Z. z. predbežne vykonateľné. Podľa tohto zákonného ustanovenia totiž od okamihu doručenia rozhodnutia o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti nesmie právnická osoba, ktorej bolo odobraté také povolenie, vykonávať poisťovaciu činnosť, okrem činností, ktoré sú nevyhnutné na uplatnenie jej pohľadávok a vyrovnanie záväzkov. Konštatoval, že konanie vedené pred registrovým súdom je nezávislé od konania pred Národnou bankou spravovaným zákonom č. 39/2015 Z. z. Registrový súd postupuje podľa Civilného mimosporového poriadku a keďže konanie o zrušení obchodnej spoločnosti je návrhovým konaním, použijú sa ustanovenia Civilného sporového poriadku. Účastníkmi konania sú navrhovateľ a obchodná spoločnosť, ktorá má byť zrušená. Právna úprava civilného súdneho procesu rozlišuje medzi obligatorným a fakultatívnym prerušením konania. Obligatorne prerušenie konania je upravené v ustanovení § 162 CSP, § 163 a § 445 CSP. Fakultatívne

prerušení konania je upravené v ustanovení § 164 CSP. Pri fakultatívnom rozhodnutí o prerušení konania podľa § 164 CSP (na rozdiel od obligatórneho prerušení podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP) ide o otázku, ktoré by súd mohol sám vyriešiť ako prejudiciálne (§ 194 CSP). „Ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) OSP (teraz § 164 CSP) upravuje tzv. predbežnú (prejudiciálnu) otázku. Rozumie sa ňou taká otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Na jej vecné rozhodnutie však nie je príslušný súd, pred ktorým prebieha dané súdne konanie, ale iný orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania. Pokiaľ sa takáto zákonom predpokladaná prekážka vyskytne počas súdneho konania, je len na úvahe súdu, či konanie preruší alebo bude v konaní pokračovať ďalej, pretože z dikcie ustanovenia § 109 ods. 2 OSP nevyplýva povinnosť súdu konanie prerušiť. Ustanovenie § 135 ods. 2 OSP dáva súdu možnosť, aby otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu (predbežné otázky), posúdil sám.“(Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. augusta 2010, sp. zn. 3 Sžo 182/2010). Ustanovenie § 164 CSP teda ustanovuje súdu možnosť zvoliť si, či preruší konanie alebo urobí iné vhodné opatrenie.

10. Podľa odvolacieho súdu skutočnosť, že Civilný sporový poriadok umožňuje (registrovému) súdu konanie prerušiť nijako nezasahuje do právomoci Národnej banky Slovenska vo výkone dohľadu nad činnosťou poisťovne. Prerušením konania o návrhu na zrušenie obchodnej spoločnosti sa nezrušilo rozhodnutie o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti obchodnej spoločnosti a obmedzení voľne nakladať s aktívami obchodnej spoločnosti. Prerušením konania sa ani neoddielili právne účinky predmetného rozhodnutia. Preto odvolací súd považoval túto odvoláciu argumentáciu navrhovateľa za neopodstatnenú.

11. Odvolací súd vyslovil názor, že ak by úmyslom zákonodarca bol len obligatórny zápis zrušenia obchodnej spoločnosti na základe návrhu (požiadania) Národnej banky Slovenska, boli by príslušné ustanovenia zákona č. 39/2015 Z. z. (napr. § 159 ods. 5 alebo § 139 ods. 1 písm. g), h) alebo § 158) alebo CMP (§ 309 a nasl.) alebo CSP (§ 164) upravené (formulované) inak a zákon by určil súdu priamu povinnosť rozhodnúť o zrušení a likvidácii obchodnej spoločnosti, pričom by vylúčil ostatné do úvahy pripadajúce procesné postupy, akým je napríklad aj prerušenie konania. Poukázal na § 309d ods. 1 CMP, podľa ktorého ak spoločnosť neosvedčí odstránenie dôvodu, pre ktorý sa začalo konanie o zrušení spoločnosti, súd po márnom uplynutí lehoty na odstránenie dôvodu pre zrušenie spoločnosti rozhodne o zrušení spoločnosti a rozhodnutie doručí spoločnosti. Uvedené ustanovenie je podľa odvolacieho súdu možné vykladať aj tak, že právomoc zrušiť obchodnú spoločnosť daná registrovému súdu spočíva v posúdení obrany obchodnej spoločnosti, ktorá má možnosť zvrátiť svoje zrušenie len v prípade, ak preukáže, že bol zrušený dôvod, pre ktorý sa začalo konanie o zrušení spoločnosti. V kontexte s posudzovanou vecou potom konanie vedené pred správny súdom o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia navrhovateľa č. sp.: NBS1-000-079-406, č. z.: 100-000-524-310 zo dňa 1. júna 2023, ktorý bol dôvodom pre podanie návrhu na zrušenie obchodnej spoločnosti, je práve takým prebiehajúcim súdnym konaním, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie registrového súdu - otázka medzi účastníkmi sporná, a zároveň pre konanie vo veci obchodného registra predbežná, a to otázka zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (navrhovateľa). Všeobecný si súd nemohol o spornej otázke uložené sankcie urobiť vlastný úsudok a nejaví sa uskutočniteľným ani žiadne iné vhodné opatrenie, ktoré by registrový súd mohol urobiť mimo prerušenia konania do skončenia správneho súdneho konania.

12. Za hodnú zreteľa považoval odvolací súd aj tú skutočnosť, že vylúčením možnosti prerušiť konanie a nezohľadnením skutočnosti, že obchodná spoločnosť legitímne bráni svoje subjektívne práva správnu žalobou, došlo by (v súlade s predstavami navrhovateľa) k zrušeniu obchodnej spoločnosti bez ďalšieho, pričom tá by už ďalej nemohla (pre stratu právnej subjektivity) konať pred správny (ani iným) súdom a konanie by správny súd z tohto dôvodu zastavil. Obchodnej spoločnosti by sa tým zabránilo brániť svoje práva v konaní aj pred registrovým súdom, keďže by jej bolo znemožnené pokúsiť sa o odstránenie dôvodu, pre ktorý sa začalo konanie o jej zrušení. Obchodnej spoločnosti by sa priamo zabránilo konať a uplatňovať alebo brániť svoje práva. Takýto stav by celkom zjavne znamenal denegatio iustitiae, ktorá je v právnom poriadku Slovenskej republiky ústavne neprípustná.

13. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením prokurátora, že ak by aj bolo prípustné prerušiť konanie z dôvodu, že o relevantnej predbežnej otázke prebieha iné súdne konanie, potom platí, že súd ktorý konanie prerušuje musí skúmať a v odôvodnení uznesenia o prerušení konania vysvetliť, či má iné súdne konanie aspoň určitú nádej na úspech. Odvolací súd je názoru, že jedine v prípade, že bola (správna) žaloba podaná zjavne neopodstatnene, prichádza do úvahy uvedenia takejto skutočnosti do uznesenia. Tak ako to navrhol prokurátor by všeobecný súd neprípustne posudzoval otázky o zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, čo mu nad všetky pochybnosti neprináleží a odôvodňoval by možný úspech správnej žaloby. Tomuto tvrdeniu prisvedčil samotný prokurátor, keď nesúhlasil s prerušením konania, pretože v ňom videl stanovisko registrového súdu, že žaloba by mohla mať úspech, čo súčasne nekorešponduje s jeho tvrdením o nedostatku odôvodnenia. Prerušenie konania o návrhu na zrušenie a likvidáciu obchodnej spoločnosti nemá na účinky rozhodnutia navrhovateľa žiaden vplyv a obavy opísané navrhovateľom v jeho odvolaní neboli namieste. Prerúšením konania podľa § 164 CSP registrový súd nijako neznižil (neoddišlil a nepozastavil) účinnosť rozhodnutia navrhovateľa, neovplyvnil ingerencie navrhovateľa ako orgánu bankového dohľadu ani zmysel a význam jeho rozhodnutia, ktoré má zabrániť v pokračovaní páchania v rozhodnutí konštatovaných správnych deliktov obchodnou spoločnosťou. Účinkom samotného rozhodnutia o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti obchodnej spoločnosti a obmedzení voľne nakladať s aktívami obchodnej spoločnosti nastal stav, že obchodná spoločnosť nemôže podnikáť v oblasti poisťovníctva. Rozhodnutie Národnej banky Slovenska o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti je v zmysle § 159 ods. 1 zákona č. 39/2015 Z. z. predbežne vykonateľné. Od okamihu jeho doručenia nesmie právnická osoba, ktorej bolo odobraté také povolenie, vykonávať poisťovacie činnosti, okrem činností, ktoré sú nevyhnutné na uplatnenie jej pohľadávok a vyrovnanie záväzkov. Navyše rozhodnutie navrhovateľovi uložilo obchodnej spoločnosti zákaz nakladania s jej aktívami do momentu zápisu likvidátora do obchodného registra. Uznesením správneho sudu, bola zamietnutá žiadosť obchodnej spoločnosti o priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Tým všetkým je aj zabezpečená ochrana verejného záujmu, ktorej sa navrhovateľ i prokurátor domáhali.

14. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vo výroku vecne správne potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej obchodnej spoločnosti priznal voči navrhovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

15. Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21. augusta 2024 sp. zn. 7Cob/77/2024 podal generálny prokurátor podľa § 78 CMP mimoriadne dovolanie, a to na základe podnetu navrhovateľa zo dňa 26. novembra 2024. Uviedol, že napadnuté uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a zrušenie tohto uznesenia vyžaduje ochrana verejného záujmu. Potreba zrušiť označené uznesenie podľa generálneho prokurátora prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

16. Generálny prokurátor podané dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom uvedeným v § 83 písm. i) CMP, a to že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa generálneho prokurátora prerušením konania súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, de facto znefunkčnili výkon dohľadu Národnej banky Slovenska nad poisťovníctvom. Poukázal na to, že správny súd nepriznal odkladný účinok správnej žalobe spoločnosti NOVIS, ktorou sa spoločnosť NOVIS domáha zrušenia rozhodnutia o odobratí povolenia. Správny súd v Bratislave uznesením z 8. januára 2024 č. k. 6S 70/2023 - 787 zamietol návrh spoločnosti NOVIS na priznanie odkladného účinku správnej žalobe proti rozhodnutiu o odobratí povolenia, pričom konštatoval, že priznanie odkladného účinku by bolo v rozpore s verejným záujmom. Registrový súd v konaní o zrušení obchodnej spoločnosti nemá právomoc priznať odkladný účinok rozhodnutiu Národnej banky Slovenska o odobratí povolenia, ale má posúdiť len to, či došlo k splneniu hmotnoprávnych podmienok pre zrušenie obchodnej spoločnosti a jej vstup do likvidácie, teda to, či je rozhodnutie o odobratí povolenia právoplatné a vykonateľné. Nedôvodným prerušením konania registrový súd zásadným spôsobom ohrozuje postavenie tretích osôb, najmä práv veriteľov obchodnej spoločnosti NOVIS.

17. Generálny prokurátor vytkol súdom nižšej inštancie, že na vec nesprávne aplikovali § 164 CSP a na jeho základe nedôvodne prerušili konanie o zrušenie spoločnosti, hoci predpoklady na aplikáciu § 164 CSP neboli splnené. Konštatoval, že súd môže prerušiť konanie podľa § 164 CSP z dôvodu iného prebiehajúceho konania o predbežnej otázke len vtedy, ak ide o predbežnú otázku, ktorú je súd oprávnený riešiť aj sám. Aplikácia § 164 CSP je v danom prípade podľa generálneho prokurátora vylúčená, pretože ak konanie bolo prerušené pre prebiehajúce iné súdne konanie nie o predbežnej otázke, tak má v takom prípade súd možnosť, resp. povinnosť prerušiť konanie podľa § 162 CSP, pretože posudzovať zákonnosť rozhodnutia o odobratí povolenia nemôže registrový súd sám. Predbežnou otázkou, pre ktorú bolo konanie prerušené, bola otázka, či správny súd zruší rozhodnutie o odobratí povolenia na základe správnej žaloby. Táto otázka podľa generálneho prokurátora nie je relevantná pre konanie o návrhu na zrušenie a na vstup do likvidácie obchodnej spoločnosti NOVIS. Poukázal na to, že rozhodnutie o odobratí povolenia je právoplatné, teda vyvoláva právne účinky a toto rozhodnutie mal súd zobrať do úvahy ako právnu skutočnosť, ktorá vyvoláva právne účinky. Súd v civilnom konaní nemôže otázku, ktorú orgán verejnej moci riešil vo svojom rozhodnutí, posúdiť inak. Zákonnosť takéhoto rozhodnutia súd v civilnom procese prezumuje, nemôže ho preskúmať, ale má z neho vychádzať. Súd mal v takom prípade možnosť nie však povinnosť konanie prerušiť. Ak prebieha iné konanie o takej relevantnej otázke, ktorú súd sám riešiť nesmie, súd preruší konanie obligatórne a aplikuje postup podľa § 162 CSP. Vytkol tiež súdom, že v odôvodnení svojich rozhodnutí nevysvetlili, či iné prebiehajúce konanie prináša predpoklad na vyriešenie predbežnej otázky. Poukázal aj na rozpor v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, kde sám odvolací súd uvádza, že nemá právomoc posúdiť zákonnosť rozhodnutia o odobratí povolenia a na druhej strane uvádza, že pri fakultatívnom rozhodnutí o prerušení konania podľa § 164 ide o otázky, ktoré by súd mohol sám vyriešiť ako prejudiciálne. Podľa generálneho prokurátora, ak rozhodnutie súdu závisí od otázky, ktorú súd nie je oprávnený riešiť, aplikuje sa § 194 ods. 1 písm. a/ CSP (obligatórne prerušenie konania). Zdôraznil, že § 194 CSP o obligatórnom prerušení konania by sa aplikoval len, ak by išlo o relevantnú predbežnú otázku, čo podľa neho, ale nie je súdený prípad.

18. Naviac poukázal na to, že nejde o konanie o žalobe v zmysle § 309 CMP, pretože toto konanie o zrušenie spoločnosti môže byť začaté aj bez návrhu (poukázal na § 68b ods. 1 písm. a/ Obchodného zákonníka). Ide o mimo sporové konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, preto mal súd postupovať podľa § 309a CMP. V tejto súvislosti generálny prokurátor namietol, že Národná banka Slovenska nemá postavenie žalobcu, ako by to bolo v prípade konania podľa § 309 CMP, a preto súd nesprávne rozhodol o nároku na náhradu trov konania bez určenia výšky trov, ale malo byť rozhodované o nároku a aj o výške v jednom výroku.

19. V rámci testu proporcionality uviedol, že na zrušenie uznesenia o prerušení konania na základe dovolania generálneho prokurátora sa článok 6 Dohovoru neaplikuje, a to z dôvodu *ratione materiae*, pretože rozhodnutie o prerušení konania nie je meritórne rozhodnutie civilného sporu, ale je to rozhodnutie procesnej povahy. Uviedol že rozhodnutia procesnej povahy nie sú chránené zásadou *res iudicata* poukázal na to, že prerušením súdneho konania vlastne súdy zmarili výkon rozhodnutia Národnej banky Slovenska a znefunkčnili úlohu Národnej banky Slovenska ako orgánu dohľadu nad poisťovníctvom. Prerušenie konania a oddialenie zápisu likvidátora do obchodného registra je v rozpore s o smernicou číslo 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia vstupom zrušenej poisťovne do likvidácie sa reálne poskytuje ochrana nárokov poistených osôb tým, že ich pohľadávky získajú prednostné poradie a tým, že likvidátor ustanovený súdom, ktorý nie je závislý na akcionároch zrušenej poisťovne dokáže chrániť záujmy veriteľov lepšie ako štatutárny orgán, za ktorého pôsobenia vznikol dôvod na odobratie povolenia na výkon poisťovacej činnosti.

20. V rámci testu subsidiarity uviedol, že podmienka subsidiarity je splnená, nakoľko navrhovateľ nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy. Dovolanie generálneho prokurátora je pritom prípustné iba za predpokladu, že účastník konania nemôže dosiahnuť ochranu práv inými právnymi prostriedkami najmä inými prípustnými opravnými prostriedkami. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia sp. zn. 2 CdoGp1/2021 a sp. zn. 1 CdoGp 2/2021. V oboch prípadoch považoval Najvyšší súd Slovenskej republiky podmienku subsidiarity za splnenú. Išlo o situácie, kedy bolo dovolanie generálneho

prokurátora podané proti rozhodnutiam súdu v prvej inštancii v mimo sporovom konaní a podávateľ podnetu sám odvolanie nepodal, hoci ho podať mohol.

21. Najvyšší súd SR (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie generálneho prokurátora bolo podané včas, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 464 CSP v spojení s § 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora treba odmietnuť.

22. V predmetnej veci ide o konanie o zrušenie spoločnosti, kde návrh na zrušenie a likvidáciu spoločnosti spolu s návrhom na vymenovanie likvidátora podala Národná banka Slovenska podľa § 159 ods. 5 zák. č. 39/2015 Z. z. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 13. februára 2024 konanie o zrušenie spoločnosti podľa § 164 CSP prerušil až do právoplatného skončenia konania vedeného na Správnom súde v Bratislave pod sp. zn. 6S/70/2023, ktorého predmetom je posúdenie zákonnosti rozhodnutia Národnej banky Slovenska o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti spoločnosti (viď dôvody uznesenia súdu prvej inštancie o prerušení konania). Do predmetného konania o zrušenie spoločnosti podaním zo dňa 28. mája 2024 podľa § 13 ods. 1 a § 304 a) a b) CMP vstúpil generálny prokurátor. Na odvolanie navrhovateľa odvolací súd uznesením zo dňa 21. augusta 2024 sp. zn. 7Cob/77/2024 rozhodnutie o prerušení súdneho konania potvrdil (viď body 6 - 14 tohto odôvodnenia).

23. Podľa § 458 ods. 1 CSP proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

24. Podľa § 458 ods. 2 CSP dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

25. Podľa § 458 ods. 3 CSP generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu strany.

26. Podľa § 78 ods. 1 CMP proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa CMP je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

27. Podľa § 78 ods. 2 CMP dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

28. Podľa § 80 ods. 1 CMP generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania.

29. Podľa § 80 ods. 2 CMP generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil.

30. Úprava dovolania generálneho prokurátora v mimosporovom konaní (v konaní podľa CMP) je odlišná od úpravy dovolania generálneho prokurátora v sporovom konaní (konanie podľa CSP). Generálny prokurátor ako osobitný orgán ochrany práva je procesne legitimovaný na uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku v mimosporovom konaní tam, kde to vyžaduje verejný záujem, či ochrana práv a kde nápravu nemožno zjednať inak. Prípustnosť mimoriadneho dovolania je na posúdení hodnotového balansu nad vážnosťou zásahu do práv a právom chránených záujmov, ktoré sú predmetom konania vo vzťahu k princípu zachovania právnej istoty integrovaného v právoplatnom rozhodnutí súdu (z dôvodovej správy k Civilnému mimosporovému poriadku).

31. Dovolanie generálneho prokurátora v sporovom konaní (§ 458 CSP) je konštruované na dvoch zásadách (princípoch), jednak na princípe subsidiarity k iným prostriedkom nápravy a súčasne aj na dôslednej proporcionalite medzi potrebou zrušiť rozhodnutie súdu s princípom právnej istoty. Dovolací súd skúma individuálne okolnosti každého prípadu a zisťuje, či potreba zrušiť rozhodnutie (ne)prevyšuje nad záujmom jeho zachovania (nezmeniteľnosti); teda či tu (ne)existujú dostatočné závažné dôvody prelomenia princípu právnej istoty, ktorý bol nastolený stavom *res iudicata*. Pravidlom zostáva, že konečné (právoplatné) rozhodnutia súdov majú zostať „nedotknuté“, na možnosť prelomenia ich záväznosti a nezmeniteľnosti možno hľadiť ako na výnimku z tejto zásady. K naplneniu procesnej podmienky o prípustnosti dovolania generálneho prokurátora vyjadrenej v § 458 ods. 2 CSP nedochádza, pokiaľ z okolnosti prerokovávanej veci pre dovolací súd nevyplývajú zistenia, že je tu potreba, aby princípu právnej istoty ustúpil požiadavke spravodlivosti.

32. Zákonnodarca sa rozhodol v § 421 ods. 2 CSP vylúčiť (okrem iných prípadov) prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní podanom podľa § 357 písm. n/ CSP proti uzneseniu o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164 CSP. Proti takémuto rozhodnutiu odvolacieho súdu taktiež nie je prípustné dovolanie ani podľa § 420 CSP, keďže nejde o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ani o rozhodnutie vo veci samej. Z uvedeného vyplýva, že v tomto prípade navrhovateľ nemohol voči rozhodnutiu odvolacieho súdu č. k. 7Cob/77/2024-440 podať dovolanie ani podľa § 420 a ani podľa § 421 CSP.

33. V § 78 CMP je vymedzená prípustnosť dovolania generálneho prokurátora podľa troch kritérií, a to kritéria legitímneho cieľa (§ 78 ods. 1 „ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv“), kritéria subsidiarity (§ 78 ods. 1 „ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými prostriedkami“) a kritéria proporcionality (ods. 2 „ak potreba zmeniť alebo zrušiť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty“). Tento mimoriadny opravný prostriedok je zlučiteľný s judikatúrou ESLP za predpokladu, že súdne rozhodnutie trpí takými závažnými chybami, že nevyhnutnosť ich nápravy prevažuje nad princípom právnej istoty a princípom *res iudicata*, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej vady, resp. chyby. Fundamentálnou chybou nie je však nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, keď na určitú otázku existujú viaceré právne názory v takom prípade aj ESLP zmenu alebo zrušenie konečného rozhodnutia vníma ako porušenie článku 6 dohovoru. (Smyčková, R., Števček, M., L?wy, A., Tomašovič, T. a kol. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2024, s.292-294*). Inými slovami, zásah (zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionality musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej) (uznesenie najvyššieho súdu z 30. septembra 2021 sp. zn. 2ObdoG/1/2021).

34. Dovolanie generálneho prokurátora v mimosporovom konaní možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v § 83 CMP. Dovolacie dôvody musia byť vymedzené spôsobom a uvedeným v ustanoveniach § 431 CSP ods. 2 a v § 433 CSP (dostatočne individualizované a špecifikované). Z judikatúry ESLP vyplýva, že dôvody by mali mať charakter takých argumentov, ktoré doposiaľ nemohli byť v konaní predložené, pretože inak by dovolanie generálneho prokurátora získalo povahu skrytého odvolania (rozsudok ESLP vo veci *DRAFT-OVA, a.s. v. SR*). V dovolaní možno uviesť len také skutočnosti a dôkazy, ktoré smerujú k preukázaniu prípustnosti a včasnosti dovolania generálneho prokurátora. Nemôže ísť o dôkazy, ktoré by doplnili skutkový stav, pretože v dovolaní nemožno uplatňovať novoty. (Smyčková, R., Števček, M., L?wy, A., Tomašovič, T. a kol. *Civilný mimo sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2024, s. 300-301*).

35. Posúdenie prípustnosti dovolania generálneho prokurátora patrí výlučne do právomoci najvyššieho súdu.

36. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že súdy nižších inštancií v tejto veci postupovali s poukazom na § 309 CMP podľa právnej úpravy uvedenej v CSP. Právna úprava, podľa ktorej sa má vo veci postupovať je rozhodujúca aj na posúdenie prípustnosti dovolania generálneho prokurátora. Generálny prokurátor má za to, že v predmetnej veci mali súdy postupovať podľa § 309a CMP.

37. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) vo svojej všeobecnej časti v § 2 ods. 1 CMP upravuje, že na konania podľa CMP sa použijú ustanovenia civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak civilný mimosporový poriadok neupravuje inak.

38. Ak niektorý z inštitútov nemá komplexnú úpravu v CMP alebo vôbec nie je v CMP upravený, použije sa primerane právna úprava sporového poriadku, pričom platí, že CMP je *lex specialis* oproti CSP, ktorý je *lex generalis*. Taktiež je dôležitý aj vzťah všeobecnej časti CMP a jeho osobitnej časti, kde platí že *lex specialis* je právna úprava v osobitnej časti mimo sporového poriadku a ak procesná úprava v tejto časti absentuje, použijú sa na konania podľa CMP ustanovenia všeobecnej časti CMP. Ak ani tam inštitút nie je komplexne upravený, tak sa aplikujú ustanovenia CSP.

39. Platí teda, že na konania podľa CMP sa použijú podporne aj ustanovenia CSP, a to v tom prípade, ak mimosporový kódex nemá odlišnú úpravu alebo výslovne nevytláča úpravu konkrétnych inštitútov CSP. Tam, kde CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu a ani nevytláča úpravu v CSP, použijú sa priamo ustanovenia CSP.

40. Podľa § 309 CMP na konanie o zrušení obchodnej spoločnosti, ktoré možno začať len na návrh sa použijú ustanovenia CSP. Účastníkmi konania sú žalobca a obchodná spoločnosť, ktorá má byť zrušená. Ak je na súd podaných viac návrhov, súd ich spojíť na spoločné konanie.

41. Podľa § 309a CMP v konaniach o zrušení obchodnej spoločnosti alebo družstva, ktoré možno začať aj bez návrhu je účastníkom konania iba spoločnosť.

42. Právna úprava rozlišuje konania o zrušení spoločnosti, ktoré je možné začať na návrh alebo bez návrhu podľa dôvodov, pre ktoré môže súd spoločnosť zrušiť. Niektoré konania o zrušenie spoločnosti však je možné začať len na návrh (v takom konaní sa podľa § 309 CMP použijú ustanovenia CSP), pričom v prípade takéhoto návrhového konania je účastníkom okrem zrušovanej spoločnosti aj žalobca ako oprávnená osoba podať žalobu (návrh) na zrušenie spoločnosti. Oprávnené osoby, ako aj dôvody, kedy môžu žalobu podať, vymedzuje právna úprava, najmä Obchodný zákonník v právnej úprave jednotlivých obchodných spoločností (napr. § 90, § 152, § 220zh Obchodného zákonníka). Väčšinou však platí, že konanie o zrušenie spoločnosti je konaním, ktoré sa môže začať aj bez návrhu (konanie podľa § 309a a nasl. CMP). Jeho účastníkom je v takom prípade len zrušovaná spoločnosť, pričom generálny prokurátor môže do takého konania podľa § 13 CMP vstúpiť. Dôvody, pre ktoré môže súd zrušiť spoločnosť aj bez návrhu upravuje Obchodný zákonník v § 68b. Medzi ne patrí (okrem iného) aj podľa § 68b ods. 1 písm. a/, f/ Obchodného zákonníka zánik zákonných predpokladov pre vznik spoločnosti, ako aj, že tak ustanoví Obchodný zákonník alebo osobitný zákon.

43. Ako už bolo uvedené podľa § 309 CMP na konanie o zrušenie obchodnej spoločnosti, ktoré možno začať len na návrh, sa použijú ustanovenia CSP a súd môže využiť všetky inštitúty, ktoré sú vlastné pre sporové konanie. Od návrhového subjektu sa v tomto konaní vyžaduje procesná aktivita. Účastníkmi konania sú žalobca a obchodná spoločnosť, ktorá má byť zrušená. Toto ustanovenie ako *lex specialis* vo vzťahu k ustanoveniam § 304 až 308 (všeobecná úprava konaní v niektorých veciach právnických osôb) upravuje postup súdu v prípade, ak je na základe osobitného hmotnoprávneho predpisu (spravidla Obchodného zákonníka alebo právnych predpisov upravujúcich vznik a postavenie obchodných spoločností) povinný konať o zrušení obchodnej spoločnosti výlučne na návrh aktívne legitimovaného subjektu. Legitimita na podanie návrhu na zrušenie spoločnosti podľa § 309 CMP pramení z hmotnoprávnej úpravy, a to predovšetkým z Obchodného zákonníka. Ide najmä o návrhové konanie spoločníkov v prípade, kedy možnosť podať návrh na zrušenie spoločnosti predpokladá hmotnoprávny predpis (napr. v prípade podstatného porušenia spoločenskej zmluvy, prípadne z iných dôvodov

uvedených v spoločenskej zmluve, zakladateľskej listine ako aj stanovách).

44. Na druhej strane § 309a CMP (tiež ako *lex specialis* vo vzťahu k ustanoveniam § 304 až 308, čo je všeobecná úprava konaní v niektorých veciach právnických osôb) upravuje konanie o zrušenie spoločnosti, ktoré je možno začať aj bez návrhu (*ex offio*), pričom ide o mimosporové konanie, na ktoré sa použijú osobitné ustanovenia CMP upravujúce toto mimosporové konanie, ako aj všeobecné ustanovenia CMP. V otázkach, ktoré osobitné a ani všeobecné ustanovenia CMP neupravujú (prípadne nevylučujú), použijú sa primerane ustanovenia CSP. Účastníkom tohto konania je len obchodná spoločnosť, ktorá má byť zrušená. Konanie je založené na princípe materiálnej pravdy, keďže súd bude konať na základe vlastných zistení, aj keď nemožno vylúčiť, že začne konať na základe nejakého podnetu. Dôvod zrušenia spoločnosti bez návrhu spočíva v ochrane verejného záujmu zabrániť existencii nefunkčných spoločností, resp. spoločností, ktoré nespĺňajú zákonné predpoklady vyžadované osobitným predpisom. Súd takéto mimosporové konanie začína *ex offio*, ak z vlastnej iniciatívy zistí dôvody uvedené v § 68b Obchodného zákonníka na začatie konania o zrušenie spoločnosti. Akýkoľvek subjekt však môže informovať súd o skutočnostiach, v dôsledku ktorých má byť spoločnosť zrušená *ex offio*. Osoba podávajúca podnet však nie je navrhovateľom, v dôsledku čoho voči nemu nemá súd žiadne informačné, ani procesné povinnosti. S poukazom na znenie § 309a CMP navyše platí, že aj keby určitá osoba podala návrh na zrušenie spoločnosti z dôvodov, z ktorých môže súd konať aj bez návrhu, súd koná vždy iba so spoločnosťou a subjekt podávajúci návrh sa nestane účastníkom konania.

45. Podľa § 309a CMP sa bude napr. postupovať aj v prípadoch podľa § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka, ak spoločnosť nemá zapísaný jediný štatutárny orgán do 60 dní od vzdania sa funkcie štatutárneho orgánu a návrh je povinný podať ten, kto funkciu jediného štatutárneho orgánu spoločnosti vykonával naposledy. Napriek skutočnosti, že sa na prvý pohľad javí, že ide výslovne o návrhové konanie, a to pri striktnom jazykovom výklade ustanovenia § 66 ods. 3 Obchodného zákonníka, v spojení s § 68b ods. 1/ písm. b/ Obchodného zákonníka, je zrejmé, že takéto konanie sa môže začať aj bez návrhu, a preto sa v týchto prípadoch bude postupovať podľa § 309a CMP.

46. Iná situácia je však v prípade konania o zrušení poisťovne na základe návrhu na zrušenie poisťovne, jej likvidáciu a vymenovanie likvidátora podanom Národnou bankou Slovenska podľa § 159 ods. 5 zák. č. 39/2015 Z. z. Podľa generálneho prokurátora sa v tejto veci § 309 CMP neuplatňuje, keďže konanie by bolo možné začať aj bez návrhu, čo podľa Generálnej prokuratúry vyplýva z § 68b ods. 1 písm. a) Obchodného zákonníka. Ustanovenie § 68b Obchodného zákonníka sa však týka len zrušenia spoločnosti, v ktorom by teoreticky mohlo prísť k výmazu spoločnosti aj bez likvidácie (§ 309h ods. 1 v spojení s § 309f CMP). Predmetom tohto konania však je zrušenie spoločnosti - poisťovne, jej likvidácia a vymenovanie likvidátora, ktoré sa začína podľa § 159 ods. 5 zák. č. 39/2015 Z. z. na návrh osobitného - špeciálneho subjektu - orgánu dohľadu nad poisťovníkami, a to Národnou bankou Slovenska.

47. Podľa § 159 ods. 5 zák. č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve bez zbytočného odkladu po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti alebo o odobratí povolenia na vykonávanie zaisťovacej činnosti Národná banka Slovenska podá príslušnému súdu návrh na zrušenie a likvidáciu tejto právnickej osoby a na vymenovanie likvidátora.

48. V tomto ustanovení zákona o poisťovníctve je v druhej vete ešte upravené, že pred rozhodnutím o zrušení spoločnosti sa nepoužije postup podľa osobitného zákona, pričom v odkaze pod poznámkou č. 81, ktorá sa k uvedenému ustanoveniu vzťahuje, odkazuje na § 68 ods. 7 Obchodného zákonníka. Uvedená výluka aplikácie § 68 ods. 7 Obchodného zákonníka bola zavedená do zákona o poisťovníctve podľa dôvodovej správy k zákonu o poisťovníctve v záujme rýchlosti konania. Toto ustanovenie bolo s účinnosťou od 1. októbra 2020 z § 68 Obchodného zákonníka vypustené, resp. novelizáciou Obchodného zákonníka zavedenou zák. č. 390/2019 Z. z. má § 68 odo dňa 1. októbra 2020 iné znenie, ktoré vôbec neobsahuje takú úpravu ako bola uvedená pôvodne v § 68 ods. 7 Obchodného zákonníka (išlo o uloženie povinnosti súdu, ak rozhodoval podľa § 68 ods. 6 Obchodného zákonníka v znení do 30. septembra 2020 o zrušení spoločnosti, určiť pred rozhodnutím o zrušení spoločnosti lehotu na odstránenie dôvodu, pre ktorý sa navrhlo zrušenie spoločnosti, ak je jeho odstránenie možné). Obdobnú

povinnosť súdu poskytnúť zrušovanej spoločnosti lehotu na odstránenie dôvodu, pre ktorý má byť zrušená, zákonodarca vniesol s účinnosťou od 1. októbra 2020 do procesnoprávnej úpravy uvedenej v § 309b CMP, ktoré ustanovenie platí pre postup súdu v konaní podľa §309a CMP o zrušení spoločnosti, kde konanie môže súd začať aj bez návrhu. Zákon o poisťovníctve žiaľ nebol upravený, doplnený, či zmenený v súvislosti so zmenou Obchodného zákonníka v § 68 a nasl. a ani v súvislosti so zmenou právnej úpravy osobitných konaní na zrušenie spoločnosti podľa § 309a CMP.

49. Poisťovne ako právnické osoby sa spravujú jednak ustanoveniami Obchodného zákonníka, ale najmä a prednostne ustanoveniami osobitnej právnej úpravy - zákonom o poisťovníctve (z. č. 39/2015 Z. z.). Tento zákon obsahuje, okrem iného, osobitné podmienky týkajúce sa oprávnenia vykonávať poisťovaciu činnosť a jeho odobratia orgánom dohľadu, ako aj obsahuje niektoré osobitné podmienky likvidácie poisťovne oproti úprave v Obchodnom zákonníku. Medzi ne patrí napr. aj právna úprava uvedená v § 161 ods. 3 zák. č. 39/2015 Z. z., podľa ktorej ak sa poisťovňa (alebo zaist'ovňa) zrušuje s likvidáciou, návrh na vymenovanie a odvolanie likvidátora je oprávnená podať len Národná banka Slovenska.

50. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v prípade zrušenia poisťovne, napr. z dôvodu odobratia povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti, ide o návrhové konanie podľa osobitného ustanovenia § 159 ods. 5 zákona č. 39/ 2015 Z. z. o poisťovníctve, podľa ktorého po právoplatnosti rozhodnutia o odobratí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti Národná banka Slovenska podá príslušnému súdu návrh na zrušenie a likvidáciu tejto poisťovne a na vymenovanie likvidátora. V tejto veci teda ide o zrušenie a likvidáciu osobitného subjektu - poisťovne, pri ktorom osobitný hmotnoprávny predpis - zákon o poisťovníctve - výslovne priznáva návrhové oprávnenie len Národnej banke Slovenska tak na podanie návrhu na zrušenie poisťovne, ako aj na vymenovanie likvidátora.

51. V ustanovení § 309a - § 309i CMP je upravené konanie o zrušení obchodnej spoločnosti alebo družstva (s jediným účastníkom konania, ktorým je zrušovaná obchodná spoločnosť), vrátane osobitného postupu pri odstraňovaní dôvodu zrušenia spoločnosti podľa § 309b CMP, a postupu po zrušení spoločnosti, kde napr. podľa § 309h ods. 2 CMP, ak veriteľ spoločnosti, osoba, ktorá má právo na likvidačný zostatok, orgán štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva podľa osobitného zákona, alebo ten, kto je dotknutý zrušením spoločnosti do výmazu spoločnosti z obchodného registra, navrhne ustanovenie likvidátora, súd ustanoví likvidátora. Na návrh na ustanovenie likvidátora sa neprihliada, ak nie je zložený preddavok na úhrady odmeny a výdavkov likvidátora. Proti rozhodnutiu o ustanovení likvidátora nie je prípustné odvolanie. Tieto osobitné ustanovenia sa musia v prípade konania podľa § 309a CMP s poukazom na prednosť lex specialis oproti lex generalis v takomto konaní aplikovať. V konaní podľa § 309a a nasl. CMP o zrušení obchodnej spoločnosti, ktoré je možné začať aj bez návrhu, nie je procesný postup upravený pre výlučné návrhové oprávnenie Národnej banky Slovenska podľa § 161 ods. 3 zák. č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve na vymenovanie likvidátora súdom, prípadne na postup podľa § 161 ods. 6 zákona o poisťovníctve.

52. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že CMP neobsahuje osobitnú úpravu konania, ktoré by zodpovedalo postupu pri zrušovaní poisťovne, jej likvidácii a vymenovaniu likvidátora, a ktoré by umožnilo realizáciu práv a plnenie povinností vyplývajúcich pre zrušovanú poisťovňu, ako aj pre orgán dohľadu nad poisťovníctvom (Národnú banku Slovenska) zo zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve. Dovolací súd preto s poukazom aj na čl. 3 CMP konštatuje, že najbližšie posudzovanému konaniu o zrušení poisťovne, nariadení jej likvidácie a vymenovaní likvidátora, bude konanie o zrušenie obchodnej spoločnosti na návrh, a to podľa § 309 CMP ako špeciálnej úpravy k ustanoveniam § 304 až 308 CMP upravujúcich všeobecne konania v niektorých veciach právnických osôb. Podanie návrhu na zrušenie poisťovne upravuje osobitný predpis a priznáva oprávnenie podať tento návrh Národnej banke Slovenska po právoplatnosti rozhodnutia o odňatí oprávnenia na vykonávanie poisťovacej činnosti ako sankcie za správny delikt zrušovanej poisťovne. Je pravdou, ako už bolo vyššie uvedené, že dôvodom zrušenia spoločnosti postupom bez návrhu podľa § 309a CMP je verejný záujem zabrániť existencii nefunkčných spoločností, resp. spoločností, ktoré nespĺňajú zákonné predpoklady vyžadované osobitným predpisom. Tento záujem je nepochybne daný aj v prípade zrušenia poisťovne, ak má odobraté povolenie na vykonávanie činnosti poisťovne, ale na druhej strane je tu aj záujem vyjadrený v

osobitnom hmotnoprávnom predpise mať pod väčšou ingerenciou a dohľadom Národnej banky Slovenska aj proces zrušenia poisťovne, jej likvidácie a likvidátora, k čomu bude mať NBS väčší priestor v rámci konania podľa § 309 CMP, pretože bude limitované, určované obsahom jej návrhu/návrhov (vrátane návrhu na vymenovanie likvidátora, ktorý podať osobitný hmotnoprávny predpis oprávňuje len NBS). Zabezpečená bude aj realizácia a ochrana práv a oprávnených záujmov oboch dotknutých subjektov - zrušovanej poisťovne i NBS (funkčnosti jej dohľadu). Toto konanie je návrhové podľa osobitného ustanovenia § 159 ods. 5 zák. č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve, podľa ktorého po právoplatnom odňatí povolenia Národná banka Slovenska podá príslušnému súdu návrh na zrušenie a likvidáciu právnickej osoby a na vymenovanie likvidátora. Ide o osobitné návrhové konanie obligatórne spojené s konaním o likvidácii a vymenovaní likvidátora, v ktorom osobitný zákon o poisťovníctve priznáva návrhové oprávnenie na vymenovanie likvidátora výlučne jedinému subjektu, a to Národnej banke Slovenska. Ustanovenie § 309a CMP však upravuje konania, kde jediným účastníkom je len zrušovaná obchodná spoločnosť a konanie možno začať aj bez návrhu. V danom prípade musí byť účastníkom konania aj Národná banka Slovenska, pretože v zmysle osobitného zákona o poisťovníctve podáva návrh na zrušenie spoločnosti, nariadenie likvidácie a vymenovanie likvidátora. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v predmetnom konaní je potrebné postupovať podľa § 309 CMP, podľa ktorého sa na konanie o zrušení spoločnosti aplikujú ustanovenia CSP. Podľa CSP je potom potrebné posúdiť aj prípustnosť dovolania generálneho prokurátora v tejto veci.

53. Základnou podmienkou prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podľa CSP v akejkoľvek veci je, aby si jeho podanie vyžadovala ochrana práv (§ 458 ods. 1 CSP). Z obsahu dovolania v predmetnej veci nie je možné zrozumiteľne zistiť ochrany, respektíve ohrozenia alebo porušenia akých konkrétnych práv sa generálny prokurátor domáha. Generálny prokurátor v dovolaní uvádza len úvahy, ktorými sa snaží naznačiť potrebu zásahu dovolacieho súdu, avšak žiadne konkrétne práva dotknutej procesnej strany, neidentifikuje a nepreukazuje ich ohrozenie alebo porušenie. Generálny prokurátor argumentuje potrebou zabezpečiť funkčnosť dohľadu Národnej banky Slovenska nad poisťovníctvom a verejným záujmom. Verejný záujem je argument, ktorý je možné na odôvodnenie dovolania generálneho prokurátora použiť pri dovolaní podanom podľa § 78 CMP. Takýmto verejným záujmom v prípade konaní o zrušení obchodnej spoločnosti je, aby neexistovali obchodné spoločnosti, ktoré sú nefunkčné, ktoré nespĺňajú zákonné predpoklady pre trvanie ich existencie, ktoré si neplnia konkrétne zákonom stanovené povinnosti, s ktorými sa dôsledok ich zrušenia v zákone spája. Generálny prokurátor tiež argumentuje, že prerušením konania sa zásadným spôsobom ohrozuje postavenie tretích osôb, najmä práva veriteľov obchodnej spoločnosti. Treba zdôrazniť, že generálny prokurátor neargumentuje ochranou práv účastníka konania, ale ochranou práv tretích osôb, a to tiež bez ich bližšej konkretizácie.

54. Ako uviedli sudy nižšej inštancie pri širších úvahách o prerušení konania, stotožniac sa s tvrdeniami obchodnej spoločnosti, právnym dôvodom na začatie tohto konania je existencia rozhodnutia Národnej banky Slovenska o odobratí povolenia. Na základe tohto rozhodnutia podala Národná banka Slovenska návrh na zrušenie a likvidáciu obchodnej spoločnosti na všeobecný súd. Uvedené rozhodnutie o odobratí povolenia však obchodná spoločnosť spochybnila ako nezákonné svojou žalobou na správny súd. Zrušenie a likvidácia a následný zánik obchodnej spoločnosti by podľa súdov fakticky znemožnili súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia Národnej banky Slovenska, pretože by viedli k zastaveniu správneho súdneho konania pre zánik žalobcu bez právneho nástupcu, a to ešte predtým než by správny súd rozhodol o zákonnosti rozhodnutia Národnej banky Slovenska. To by zabránilo prieskumu, či Národná banka Slovenska postupovala pri odobratí povolenia zákone alebo nie. Vstupom obchodnej spoločnosti do likvidácie by znamenalo, že likvidátor vykonáva iba úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti a nie hájenie práv obchodnej spoločnosti voči Národnej banke Slovenska. Prakticky by tak bola znemožnená účinná procesná obrana obchodnej spoločnosti v konaní proti Národnej banke Slovenska, pretože likvidátor by robil len úkony v zmysle zákona, a to úkony smerujúce k likvidácii spoločnosti. Tým by aj zanikol subjekt oprávnený uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím NBS, pretože takým subjektom nie je ani spoločník, ani akcionár, ani štatutárny orgán v danej obchodnej spoločnosti, ale len obchodná spoločnosť samotná (viď napr. 4Cdo/147/2022). S touto úvahou súdov nižšej inštancie sa generálny prokurátor nestotožňuje, avšak dovolací súd má za to, že táto úvaha súdov nižšej inštancie nie je svojvoľná alebo neudržateľná. Podstatným však pre rozhodovanie o prerušení

tohto súdneho konania pre prebiehajúce iné súdne konanie bolo, či sa v inom súdnom konaní rozhoduje o otázke, ktorá je dôležitá pre toto súdne konanie. Podľa § 164 CSP ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet. Podľa dovolacieho súdu takým konaním nepochybne je správne konanie na posúdenie zákonnosti rozhodnutia NBS o odobratí povolenia na výkon činnosti poisťovne, ktoré rozhodnutie je základom pre zrušenie poisťovne a nariadenie jej likvidácie, o ktorom sa rozhoduje v tomto súdnom konaní. Takto to uzavreli aj sudy nižšej inštancie, pričom tento záver taktiež nemožno považovať za svojvoľný, či neudržateľný. K dovolacej argumentácii generálneho prokurátora týkajúcej sa nesprávneho použitia § 164 CSP na prerušenie predmetného konania, na miesto prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd uvádza, že otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193 CSP, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť (tzv. prejudicialita). Ak bolo o takejto otázke rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia. Dôvody uvádzané v § 162 CSP majú charakter prekážok v konaní. Povinnosť súdu prerušiť konanie podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP je nevyhnutné vykladať v intenciách § 193 CSP, posledná veta, ktorá upravuje rozhodnutia príslušných orgánov, ktorými je súd viazaný (napr. o tom, že bol spáchaný správny delikt). V takom prípade prerušenie konania trvá až do momentu, kým predbežná otázka nie je príslušným orgánom právoplatne, s konečnou platnosťou vyriešená. V danom prípade však rozhodnutie správneho orgánu o tom, že bol spáchaný správny delikt, v dôsledku ktorého bolo spoločnosti NOVIS odobraté povolenie na výkon činnosti poisťovne, je právoplatné a vykonateľné. Týmto rozhodnutím je súd v zmysle § 193 CSP posledná veta viazaný. V samostatnom správnom konaní sa na základe žaloby podanej dotknutou obchodnou spoločnosťou rieši otázka zákonnosti tohto rozhodnutia správneho orgánu. Z tohto dôvodu nešlo o prípad prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP ako obligatórneho prerušenia. Ide o prípad prerušenia konania podľa § 164 CSP pre prebiehajúce správne konanie na preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré rozhodnutie (správneho orgánu) je základom pre rozhodnutie súdu v tomto konaní o zrušení spoločnosti a nariadení jej likvidácie.

55. Ako už bolo uvedené posúdenie prípustnosti dovolania generálneho prokurátora patrí výlučne do právomoci najvyššieho súdu. Aj keby okolnosti uvádzané generálnym prokurátorom vyznievali v niektorom prípade v prospech ochrany práv, ktorú nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, a prípadne aj naznačovali, že napadnuté rozhodnutie zasiahlo do práva na spravodlivý proces alebo trpí vadami majúcimi za následok závažné porušenie práva, je vždy v právomoci najvyššieho súdu posúdiť podľa osobitných okolností daného prípadu splnenie posledného predpokladu prípustnosti dovolania generálneho prokurátora [pozri slová: „a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty“ (§ 458 ods. 2 CSP)], to znamená uvážiť, či so zreteľom na individuálne okolnosti konkrétneho prípadu sú dané výnimočné dôvody na to, aby princíp právnej istoty ustúpil požiadavke vecnej správnosti a zákonnosti rozhodnutia súdu. Táto úvaha dovolacieho súdu, samozrejme, nemôže byť založená na jeho ľubovôli. Na druhej strane sa však táto úvaha dovolacieho súdu nemôže riadiť premisou, že v prípade každého vecne nesprávneho rozhodnutia je vždy daný dôvod na jeho zrušenie. V opačnom prípade [ak by záujem na zrušení dovolaním generálneho prokurátora napadnutého rozhodnutia zakladala (vždy už len) sama skutočnosť, že naozaj došlo k vytýkanej nesprávnosti] by dovolanie generálneho prokurátora vykazovalo zreteľné znaky „skrytého odvolania“, teda opravného prostriedku, ktorý judikatúra ESLP označuje za neprípustný.

56. Ustanovenie § 458 ods. 2 CSP patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je ustanovená priamo právnym predpisom, a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého okruhu okolností.

57. Dovolací súd v danom prípade pri úvahe v zmysle § 458 ods. 2 CSP prihliadal na účel a zmysel ustanovení CSP, ktoré (zohľadňujúc určitú stránku konania alebo jeho predmet) vylúčením prípustnosti dovolania uprednostňujú princíp právnej istoty pred požiadavkou správnosti alebo spravodlivosti

súdnych rozhodnutí. Dovolací súd pri tom zastáva názor, že pokiaľ zákonodarca úpravou niektorých prípadov (ne)prípustnosti dovolania (mimoriadneho opravného prostriedku procesnej strany) favorizoval princíp právnej istoty, o to viac sa musí tento princíp ako preferenčný uplatniť v prípade dovolania generálneho prokurátora (teda toho, kto nie je procesnou stranou). Dovolací súd ustanovenia CSP, z ktorých vyplýva neprípustnosť dovolania proti uzneseniu o prerušení konania (viď bod 32), priamo neaplikoval, v individuálnych okolnostiach daného prípadu ich mal však na zreteli len ako podklad pre svoju úvahu.

58. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nezodpovedá záverom vyjadreným v doterajšej, uvedenej judikatúre ESLP a ústavného súdu, aby bol na podklade dovolania generálneho prokurátora uskutočnený mimoriadny prieskum vecnej správnosti právneho posúdenia vyjadreného v uznesení súdov o prerušení súdneho konania o zrušení spoločnosti pre prebiehajúce iné súdne konanie (správne konanie), v ktorom sa rieši otázka zákonnosti rozhodnutia o odňatí povolenia vykonávať poisťovaciu činnosť, ktoré odňatie povolenia je priamym dôvodom pre zrušenie predmetnej obchodnej spoločnosti - poisťovne. Napadnuté rozhodnutie je dočasného charakteru a po odpadnutí dôvodu prerušenia súd bude v konaní o zrušení poisťovne ďalej pokračovať. Podľa výsledkov správneho konania sa v konečnom dôsledku bude môcť naplniť verejný záujem na zrušení nefunkčnej spoločnosti alebo sa naplnia práva spoločnosti, ktorej zrušenie je predmetom tohto konania, na jej existenciu, ak spĺňa zákonné predpoklady (v tomto prípade, ak dôjde k zrušeniu rozhodnutia o odňatí povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti v správnom konaní, bude možné konštatovať, že tu nie je daný dôvod na zrušenie predmetnej spoločnosti). Dovolací súd ešte poznamenáva, že ochrana verejného záujmu, ktorý definoval generálny prokurátor v dovolaní je zabezpečená i v čase prerušeného konania o zrušenie spoločnosti NOVIS, pretože predmetná spoločnosť nemá v obchodnom registri zapísaný predmet podnikania - vykonávanie poisťovacej činnosti (tento bol vymazaný rozhodnutím registrového súdu sp. zn. 23 Exre/18/2023-549 zo dňa 24. marca 2025), a zatiaľ stále právoplatným a vykonateľným rozhodnutím Národnej banky Slovenska o odobratí povolenia obchodnej spoločnosti na vykonávanie poisťovacej činnosti má táto obchodná spoločnosť uložené obmedzenie voľného nakladania s aktívami spoločnosti do momentu zápisu likvidátora do obchodného registra.

59. V tomto prípade je postup súdu, ktorým konanie o zrušenie obchodnej spoločnosti NOVIS - poisťovne - prerušil do skončenia správneho konania o žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Národnej banky Slovenska o odňatí povolenia na výkon činnosti poisťovne súladný so zákonom a s ochranou práv procesnej strany i spravodlivého súdneho procesu. Podaná správna žaloba sa dovolaciemu súdu (bez prejudikácie výsledku správneho konania o nej) nejaví ako zjavne bezdôvodná, či účelová, a to s poukazom na jej rozsah a obsah. Uvedený civilnoprocený inštitút - prerušenie konania - súdy nižšej inštancie mohli v tomto konaní o zrušení poisťovne a vymenovanie likvidátora začať na základe návrhu Národnej banky Slovenska podľa § 309 CMP, aplikovať. Aj v prípade, že by sa v konaní o zrušení spoločnosti malo postupovať v zmysle § 309a CMP, teda len podľa osobitných ustanovení CMP (k čomu však dovolací súd z už vyššie uvedených dôvodov nedospel), súd by musel poskytnúť primeranú lehotu do skončenia správneho konania, od ktorého výsledku je závislé možné odstránenie dôvodu, pre ktorý sa začalo konanie o zrušení spoločnosti (§ 309 b ods. 5 CMP - jeho aplikácia nie je v zákone o poisťovníctve vylúčená). Nie je totiž cieľom zákonodarcu zrušiť akúkoľvek obchodnú spoločnosť bez poskytnutia možnosti dôvod, pre ktorý má byť zrušená odstrániť alebo preukázať, že tu taký dôvod nie je daný, a tak zachovať jej funkčnosť a existenciu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na smernicu Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 2025/1, ktorá nadobudla účinnosť 28. januára 2025 a stanovila rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií poisťovní a zaistovní. Táto v preambule kladie pri riešení krízových situácií poisťovní dôraz na ozdravenie a riešenie krízových situácií poisťovní. Smernica kladie dôraz na kontinuitu ochrany v podobe poistenia alebo zaistenia sa často uprednostňuje pred likvidáciou zlyhávajúceho podniku, keďže takáto kontinuita prináša pre poistníkov, oprávnené osoby alebo poškodené osoby najpriaznivejší výsledok. Preto je veľmi dôležité, aby boli k dispozícii primerané nástroje na predchádzanie zlyhaniam a v prípade výskytu zlyhaní na minimalizovanie negatívnych dôsledkov tým, že sa zachová kontinuita uvedených kritických funkcií. Smernica zaväzuje orgány dohľadu, prednostne zabezpečiť kontinuitu poisťovne, pokiaľ poisťovňa poskytuje služby, ktoré sú významné pre poškodené osoby, a ktoré nie je možné v primeranom čase alebo za primerané náklady

nahradiť. Z tejto smernice vyplýva, že bezprostredné zrušenie spoločnosti po odobratí povolenia nepomáha chrániť záujmy poisťníkov a nemalo by byť hlavným cieľom dohľadu. Práve naopak regulátor by sa mal aj vo verejnom záujme snažiť, ak je to možné a v záujme poisťníkov, o zachovanie kontinuity poisťovne.

60. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého zo samotnej (výnimočnej) podstaty každého mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnu úpravu ustanovujúcu podmienky, za ktorých je prípustné prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia súdu, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, sp. zn. 1 Cdo 348/2013, sp. zn. 3 Cdo 357/2016, sp. zn. 3 ECdo 154/2013, sp. zn. 3 Cdo 208/2014). K rovnakému záveru dospela aj odborná právnická literatúra (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, s. 1326). Pokiaľ je takýto (reštriktívny) interpretačný prístup namiesto v prípade dovolania (teda mimoriadneho opravného prostriedku) toho, koho sa právoplatne skončené civilné konanie bezprostredne týkalo (strany sporu alebo účastníka konania), o to viac je reštriktívny výklad opodstatnený v prípade dovolania generálneho prokurátora (mimoriadneho opravného prostriedku), oprávnenie podať ktoré nemá nikto z účastníkov konania (strán sporu), ale môže ho podať iba subjekt od nich odlišný (generálny prokurátor), ktorý však podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku sleduje presadenie toho, čo v procesnom zmysle zodpovedá záujmu iba jedného z účastníkov konania (jednej strany sporu). Reštriktívne posudzovanie mimoriadneho dovolania súvisí nielen s princípom právnej istoty, ale aj s princípom rovnosti, lebo „intervenciou tretej osoby sa prima facie narúša právna istota druhého účastníka spoliehajúceho sa na záväzné a nezmeniteľné súdne rozhodnutie“ (I. ÚS 216/2016).

61. Podľa doktríny dovolanie generálneho prokurátora predstavuje „materiálny korektív vo vzťahu k ochrane subjektívnych práv účastníkov konania“ (ŠTEVČEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1668, marg. č. 17). Tomu zodpovedá koncepcia § 458 a § 460 CSP, ktoré viažu dovolanie generálneho prokurátora na podnet strany a na výroky, ktoré samotná strana namieta. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora teda nemožno odvodzovať od práv tretích osôb (iných ako strán konania), najmä ak tieto práva nie sú ani len preukázané.

62. Podľa dovolania generálneho prokurátora by mal dovolací súd vziať do úvahy, že prerušenie konania je spôsobilé zasiahnuť do práva strany sporu na prejednanie veci v primeranom čase. Toto právo hoci je súčasťou práva na spravodlivý proces nie je spôsobilé založiť podmienku prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 ods. 1 CSP. Aj z judikatúry Ústavného súdu možno vyvodiť, že nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu (právoplatné prerušenie konania) sa neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní (napríklad I. ÚS 196/2019). Keďže dovolanie generálneho prokurátora nesmeruje k ochrane práv na spravodlivý proces v zmysle § 458 ods. 1 CSP, kde je upravená potreba ochrany práv, tak dovolanie generálneho prokurátora je i s poukazom na vyššie uvedené v tomto prípade procesne neprípustné .

63. Ako vyplýva z obsahu dovolania generálneho prokurátora dôvodom jeho podania je nesprávne právne posúdenie, teda prezentácia odlišného právneho názoru v otázke, či malo alebo nemalo dôjsť v tejto veci k prerušeniu konania (či už obligatórnemu alebo fakultatívnemu). Toto však nemôže zakladať procesnú prípustnosť dovolania generálneho prokurátora, keďže ide len o konfrontáciu dvoch rozdielných právnych názorov. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora by musela byť založená na preukázaní existencie fundamentálnej chyby, t. j. závažného porušenia práva v podobe svojvoľného, či extrémne neudržateľného justičného záveru (v tejto súvislosti poukazuje dovolací súd aj na príslušnú judikatúru ESĽP). Z hľadiska posudzovania relevantnosti dôvodu zrušenia právoplatného rozhodnutia súdu (hoc aj nemeritórneho) spočívajúceho v existencii dvoch odlišných právnych názorov (odlišných právnych posúdení) ESĽP konštantne judikuje, že takýto dôvod nemožno považovať za opodstatnený pre znovu posúdenie veci. Preskúmanie právoplatného rozhodnutia by sa malo uplatniť za účelom nápravy hrubých (veľkých) pochybení súdu a pri podstatných a závažných okolnostiach prípadu.

64. Vyššie uvedené je premietnuté aj do zákonnej podmienky prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 ods. 2 CSP, podľa ktorej je toto dovolanie prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné. Najzávažnejšie pochybenia súdu sú v CSP vymedzené ako vady zmätočnosti podľa § 420 CSP, medzi ktoré patrí aj porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písmeno f) CSP). Generálny prokurátor však svoje dovolanie neodôvodňuje o žiadny z takýchto dôvodov zmätočnosti, ale odôvodňuje jeho nesprávnym právnym posúdením. Dovolací súd však závery súdov nižšej inštancie nepovažuje za svojvoľné alebo neudržateľné, obzvlášť v situácii novej právnej úpravy konania o zrušení obchodnej spoločnosti v CMP, ktorá nie je celkom v súzvuku s osobitnou právnou úpravou v zák. č. 39/ 2015 Z. z. o poisťovníctve (ktorý zákon tiež nereflektuje na zmeny právnej úpravy § 68 a nasl. Obchodného zákonníka), čím dochádza k viacerým právnym názorom na riešenie sporných otázok (v tomto prípade, či viesť konanie podľa § 309 CSP alebo podľa § 309a CSP a nasl., a v tej súvislosti, či bolo možné konanie prerušiť). Fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory (napr. sp. zn. 1CdoGp/2/2021, bod 26). Pokiaľ ide o argumentáciu generálneho prokurátora uvedenú v dovolaní na podporu jeho prípustnosti o záujme veriteľov alebo tretích osôb, tak dovolací súd má za to, že nie je metodologicky správna, keďže zmysle § 456 CSP právne vzťahy niekoho iného než strany, nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté a k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 458 ods. 2 CSP nemajú význam, iba ak v súvislosti s testom proporcionality a vyvažovania protichodných záujmov (dôležitosť ochraňovaného záujmu zrušením napadnutého rozhodnutia, či elementárna spravodlivosť vs. právna istota), súčasťou zvažovania ktorého by bola aj nemožnosť zasiahnuť rozhodnutím dovolacieho súdu do právneho postavenia iného než strany konania (ŠTEVČEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2.vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1667).

65. Generálny prokurátor v rámci podaného dovolania namietol aj správnosť výroku rozhodnutia o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (bez určenia výšky trov), keď vychádzal z predpokladu, že v danom konaní sa má postupovať podľa CMP, a teda výrok o nároku na náhradu trov konania, ako aj o výške trov má byť v jednom výroku rozhodnutia a aj to len na návrh (pričom poukázal na § 57 a 58 CMP). Uvedená dovolacia námietka však prípustnosť dovolania nezakladá, pretože nespĺňa ako dovolací dôvod kritériá uvedené v § 458 ods. 2 CSP, a to s poukazom na všetky vyššie uvedené dôvody, ktoré dovolací súd už nebude opakovať (dôvody k aplikácii CSP-CMP, dôvody k čomu môže dovolanie generálneho prokurátora smerovať - k akým pochybeniam).

66. Dovolací súd dospel v individuálnych okolnostiach predmetného prípadu k záveru, že nebolo zistené, že by napadnuté právoplatné rozhodnutie o prerušení konania porušovalo právo na spravodlivý proces alebo trpelo vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné, a že by tu bola potreba toto rozhodnutie zrušiť. Preto nie je dovolaním prípustným (§ 458 ods. 2 CSP).

67. Z uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie generálneho prokurátora odmietol podľa ustanovení § 464 CSP a § 447 písm. c) CSP. O nároku na náhradu trov konania nerozhodoval, pretože nejde o konečné meritórne rozhodnutie o veci samej, v ktorom bude priestor na rozhodnutie o nároku na náhradu trov celého súdneho konania. Navyiac v tomto dovolacom konaní obchodnej spoločnosti ani trov v konaní nevznikli.

68. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.